

ամեն Հայոց վրայ տիրապետող կառավարութեանց առջև օրինական և պատկառելի դիրք մը բանեցու համար, միակ ուղիղ ճամբան, որ ճշմարտութեան և զգային իրավանք իրաւանց վրայ հիմնուած ճամբան է, մեր առաջարկած եղանակն է. քանի որ ցարդ ուրիշ կողմէ ոչ անպաշտօն և ոչ պաշտօնական կերպով լուսագոյն առաջարկութիւն մը չտեսանք, բայց ի վերացական խորհրդածութիւններէ և պաշտօնական լուսութենէ, որոնք թաքուն նպատակն է կրաւորական դիրք մը պահել՝ «հարցադրութեան» գործի վրայ երևիլ և թողուլ որ անցնի գործելու յարմարագոյն ժամանակն, և յատկապէս Ռուսիոյ վեհ. կայսեր թագադրութեան պայմանագրով, և ապա ելնել ըսելու. — «Պաշտօնի» խնդրով զբաղելու ժամանակ չկայ. ընտրենք շատով կաթողիկոսը —:

Եթէ մեր առաջարկը չդորձադրուի իսկ, եթէ Ազգ. ժողովը Ամեն. Ս. Պատ. ընտրեն բարձր ազգացութեամբ այդ առաջարկի մասը ծրարիրն ներկայելէն ետեւ առ վեհ. Սուլթանն, խնդիրն նկատողութեան իսկ չառնուի, բնաւ փոխընդէ, վասն զի Ազգ. բողոք մը բարձած, բարոյական յաղթանակ մը տարած պիտի լինի, թողլով որ պատմութիւնն արձանագրէ այդ ազգային շարժումն ի պաշտօնութիւն իր դարաւոր կաթողիկոսական իշխանութեան, և հայութիւնն իրեն պիտի վերապահէ ընելիքն ապագային մէջ՝ կաթողիկոսութեան մասին: Իսկ եթէ Ազգ. ժողովը չպիտի գործադրէ՝ ինչ որ իր սահմանադրական իրաւունքն է, այդ իրաւունքն ընդհանուր Ազգին կը դառնայ, և այն ժամանակ ինչպէս Ռուսիոյ, Հնդկաստանի, Պարսկաստանի, Ռումանիոյ, Նոյնպէս և Թուրքիոյ բոլոր վիճակներէն պատգամաւորներ կը ներկայանան իշխմանին և կը խորհին ինչ որ պէտք է թէ՛ կաթողիկոսական վիճակն ապահովելու և թէ՛ կաթողիկոսի ընտրութիւնը կատարելու:

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՐԳԵԻ

Չորեքշաբթի օր ժամը 9 ին միջոցները կայսերական պալատն յատուկ պաշտօնեայ մը գիր մը բերու յԱզգ. Պատրիարքարան և Ն. Սրբազնութեան մատոյց:

Այս գիրը կը պարունակէր վեհ. Սուլթանին կողմէն Ս. Պատրիարք Հօր նշանակուած մասնակցը, Գիրը կը յայտնէր թէ Սուլթանը Օրթոդոքս Եկեղեցի-Տիւնեա Տիմիդարքի էֆէնտիի աւանդ որ երբեմն Արեւմտեան Խաչիկ աղայի կը պատկանէր, ծախու առնուի Ն. Սրբազնութեան կը նստի և կը յանձնարարէ իւր պարագայ ժամերուն մէջ աղօթող լինել կայսեր կենաց և կը մաղթէ որ Ն. Սրբազնութիւնը երկար տարիներ խաղաղ և անգործ վայելի յիշատակ բնակութիւնը:

Ս. Պատրիարք Հայրը անմիջապէս շնորհակալութեան գիր մը պատրաստելով անձամբ Քաղաքեան Վոեմ. Յակօբ էֆէնտիի տարու և գիշերն ալ անոր տունը անցօղջ:

Ն. Սրբազնութիւնը այսօր վաղը վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայանայ իւր խորին երախտագիտութիւնը անձամբ Ն. Կ. Վեհափառութեան մատուցանելու համար:

Քաղ. ժողովը չորեքշաբթի օր Ս. Պատ. ընտրե հօր նախագահութեամբ և Հալաբեան Բարոնը էֆէնտիի Ատենապետութեամբ համապատասխան մ'ընելով քանի մը խնդիրներով զբաղեցաւ:

Քաղ. ժողովը նկատելով որ Էլմիսթին տարուած աշակերտաց ծնողք Պ. Այվազեանի դէմ բողոք կը բառնան և միւս կողմէն Պ. Այվազեան քննութիւն և դատաւարան կը պահանջէ, քննիչ Յանձնախումբ մը կազմեց հետեւեալ անձերէ.

Տ. Յովսէփ վրդպ. Այվազեան

Դէօրդ էֆ. Գըլըճճեան

Քրիստոստուր էֆ. Ղազարոսեան:

Նոյնպէս Քաղ. ժողովը Երզնկայի Քաղ. ժողովոյ, Ալնայ ընդհանուր ժողովոյ և Պալլըքէճէրի Ընդհ. և Քաղ. ժողովոց օրինակութիւնը ստուգելէ վերջը վաւերեց և հաստատութեան կանգակ ղրկել Երզնկայ:

Չորեքշաբթի օր լրագիրս հրատարակուելէ վերջը կաթողիկոսական յանձնագրով ընտրութիւն կատարուելով, հետեւեալ անձինք լիազօր Յանձնագրովոյ անդամ ընտրուեցան.

Տ. Խորէն արքեպիսկոպոս

Տ. Մատթէոս եպիսկոպոս

Տ. Յովհաննէս աւագ քահ. Մկրեան Սերվիլէն էֆէնտի

Մարկոս էֆէնտի Աղաբէկեան

Ստեփան Փափազեան

Կարապետ Իւթիւճեան:

Տնտեսական խորհուրդն ալ չորեքշաբթի օր նիստ ըրաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ:

Դարբիլ էֆ. Նորատուկեան կառավարութեան մէջ ստացած իւր նորագաւառութիւն ծանրութեան պատճառաւ Ատենապետութեան պաշտօնէն հրաժարուելու տալով և իր պատուոյ անդամ միայն մնալու խնդիր ըրած ըլլալով, Տնտեսական խորհուրդը Նորատուկեան էֆ. ի սոյն առաջարկութիւնը ժամանակի մը համար ընդունեց: Ատենապետի ընտրութիւնը վերապահեց, մինչև որ Տնտեսական խորհուրդ պահանջ անգամայն առջ նոր ընտրութիւն կատարուի:

Տնտեսական խորհուրդը Ալեքազարի շինութեան պայմանագրին մէջ Բերայի Քաղ. խորհուրդոյ կողմէն առաջարկեալ ինչ ինչ փոփոխութիւններն ընդունելով, զայն վաւերացուց, և շինութեան ուրուագիծն ալ քննելով հաւանութիւն տրուաւ: Ինչպէս յայտնի է, Ալեքազարի շինութեան համար 4500 ոսկիի փոխառութիւն մ'եղած է Բերայի կալուածոց Հօգաբարձութեան անգամներէն 100 ին 6 տոկոսով, պայմանաւ որ Ալեքազարի նորակաւոյց թատրոնին հետոյ թը փոխառաւ անձանց յատկացուի:

Տնտեսական խորհուրդը իւր հնդամա-

նայ պաշտօնավարութենէն ի վեր Պատ. ընտրեարանի պաշտօնէից անվճար աւագանները, այսինքն գեղեցիկներէն ոկրուեալ մինչև ապրիլի վերջ մարտիկապէս վճարեց, և որոշեց այսուհետեւ ևս կանոնադրապէս վճարել ամեն ամիս: Իսկ պաշտօնէից հին (գեղեցիկներէ առաջ) պահանջները մաս առ մաս վճարելու անօրէնութիւն մ'ըրաւ:

Տնտեսական խորհուրդոյ այս ընթացքը գոհունակութեան արժանի է:

Ուսումնական խորհուրդը երեքշաբթի օր նիստ չառնեցաւ:

ՆԵՐՔԻՆ

Բ. Դուռը վերջապէս թոյլտուութիւն ըրեր է Ալեք. փաշային Եւրոպա ճանապարհորդելու. ոոստի կուսակալը մօտերս վիէննայի ճամբով Փարիզ պիտի մեկնի, Բացակայութեան միջոցին իւր առաջին քարտուղարը Քրիստօֆ պիտի վարէ վարչութիւնը:

Պալլարիոյ Էքզարքը որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինելով, քառու քէհեռօրի ընկերակցութեամբ Մեծ Եպարդոսին և Ներքին գործոց պաշտօնէին այցելութեան երթալով երեկ մեծ պատուով ընդունուեցաւ:

Տէրութեանց դեպքանները որոշեցին Լիբանանու կառավարչութեան ընտրելին մէջերնին որոշել և ապա Բ. Դուռն հետ բանակցիլ, այս նպատակաւ Դաղիայ դեսպանատան մէջ դեսպանք ժողով մը պիտի ընեն այսօր:

Լայտի ընկերութիւնը 40 հառ նոր շտեկաններ շինել պիտի տայ իւրաքանչիւրը 4000 տակաւալով բարձր, որք Հնդկա-Չինաստանի գծին պիտի ծառայեն:

Երկու անգլիական նաւ Հարէմ-Իսկէլէօրի առջև մէկմէկու բաղկելով մին ցամաքը խրեցաւ:

Անգլիոյ դեսպանատան մօտերը երեկ երկու հագի Էմբէրիալ անուն ապահովագր. ընկերութեան վերաբերուչ Պ. Տիւրօնի վրայ յարձակեցին, բարեբաղդաբար ստիկանութիւնը վրայ հասնելով որ և իցէ դժբաղդութեան առաջը աւերէ: Յիշեալ երկու չարագործք սոյնի մը կողմէ վարձեալ են եղեր, վերաբերեցին 3000 ոսկի առնելու համար, վասն զի սոյն իւր ապահովագրած սւայրած առնը համար 3000 ոսկի կը պահանջէ եղեր ընկերութենէն, ապա այն դատը կորանցընելով այս վատ միջոցին գեմեր է:

Սաքըզ Յովհաննէս էֆ. Լիբանանու կառավարչութեան ընտրելի առաջարկուած է:

Մօնիթէօր կը հերքէ այն զրոյցը թէ Լիբանանու խնդրոյն պատճառաւ Բ. Դուռն և Դաղիայ բարեկամական յարաբերութիւնները ցրտացած ըլլան:

Պալլարիոյ իշխանը երեկ Եւրուսաղէմ հասեր է. Բ. Դուռը անդուս կառավարչին հրաման ղրկել է որ ամեն միջոց ի գործ դնէ պարտաւարտապէս հիւրընկալութիւնն ընելու համար իշխանին:

— Երեկ խալիքար խանի մօտ ժամանաւոր ժողովի մը խանութը չընդ հազուած յաճախորդ մը կը մտնէ, և ապրանքները քննելէ վերջը երկու ժամացոյցի կը հաւանի ու խանութի ծառային կը հրամայէ որ ժամացոյցներէն մին քովի խանը Եւսեփը Տիմիթրիին սենեակը բերէ: Ծառան կը տանի և յիշեալ սենեակը ու յաճախորդը խիտ չընդ դռնէն, բնաւ չկտակած իր Թաճարորդը վարդապետութեամբ մը աղուն կըսէ որ երթայ միւս ժամացոյցն ալ բերէ. աղան բերելու տունն մարդը ժամացոյցը կտանէ և կանհետանայ: Մեծ կըլլայ խեղճ աղուն զարմանքն ու ցաւը տեսնելով որ մարդը անհետացեր է, հետը տանելով ՁԾ սկիւի ժամացոյցը, խեղճ աղան կոկոր լալ և աղաղակել. ոստիկանութիւնը վրայ կը հասնի, բայց ոչ սենեակին տէրը կը գտնէ և ոչ յիշեալ յաճախորդը:

— Չորին Թագադրութեան հանդիսին ներկայ պիտի գտնուին Աւստրիոյ կողմանէ Շարլը Լուի արքայազնը և Մարի Թէրէզա արքայազնուհին և խել մը տիկիններ. Գերմանիոյ կողմանէ կայսերազուն իշխաններէն մին. Անգլիոյ կողմանէ Էտիպուրկի դուքսը որ Թագաւորին երկրորդ սրբին է. Իտալիոյ կողմանէ Ամէտէ դուքսը որ Իտալիոյ Թագաւորին եղբայրն է. Գաղղիոյ կողմանէ Պ. Վատինկթան և Փիթիէ զօրապետը. Սպանիոյ կողմանէ Մոնթանօիէ դուքսը. Հոլանտայի

Ս. Աթուոյն կողմանէ Վանսթէլի արքայազնուհի. Տաճկաստանի կողմանէ Նամըք փաշա: Պորտուգալիոյ կողմանէ Ալպարադու Մորալա, Իզլիւտ Տօլէ կուսակալ Համադանի և եղբայր Շահին. հիւսիսային Ամերիկայի կողմանէ Ս. Փէթըրսպուրկի դեպուտ Պ. Հիւնթ, որ Ամերիկայի նախագահին կողմանէ շնորհաւորական ձեռագիր նամակ մը պիտի մատուցանէ Չորին. Չինաստանի կողմանէ Չինկ մարդիկը. Ճապոնի կողմանէ կայսրութեան աւալին խորհրդական Պ. Իթօ, Պրէզիդիոյ պատուիրակը դեռ սրտուած չէ. Երկրորդական կարգի պետութեանց մէջէն Պալերիայի կողմանէ Արնօլֆ իշխանը. Վիւրթեմպերկի կողմանէ Սաքս-Ուէյմարի Հէրման իշխանը. Տանիմարքայի կողմանէ Թագաւորին երրորդ որդին. Շուէտի կողմանէ Թագաւորին որդի Շարլ իշխանը. Յունաստանի կողմանէ Թագաւորին. Փորթուգալի կողմանէ Սանթօս պարոն. Հոլանտայի կողմանէ Շիմմէլփէննիք պարոնը. Սերվիոյ կողմանէ Պ. Մարինօվիչ. Գերմանիոյ կողմանէ Նիքօլա իշխանը և Պալլարիոյ կողմանէ Աղէքսանդր իշխանը 14 հազիւ:

— Լիբանանի կառավարչութեան ընտրելաց ցանկը հետեւեալ անձերէ կը բաղկանայ. Տանիշ Էֆ. Նասրի պէյ, Յուլի հաննէս Էֆ. Սաքըշ, Բէրթէվ Էֆ. Եւ Վասսա Էֆէնտի: Ամենէն հաւանական ընտրելին Տանիշ Էֆ. կերելի:

— Վեհ. Սուլթանին մօրաքոյր Ատիլէ սուլթանը Ձիլիֆտարի ապարանքը փոխադրեց իւր բնակութիւնը:

— Բ. Դուսը գարննիկայի արոց նկատմամբ դեպուտաց զրկած ծանուցադրին ի պատասխանի գիր մը պատրաստեց որ վաղը դեպուտաց պիտի յանձնուի:

— Աւստրիոյ—Հունգարիոյ դեպուտը Թորիւտ չորհանաւով Վսոփօր պտոյտ մը ըրաւ. Դեպուտան հին քանի մ'օրէն Պրուսիոյ ջուրերը կուղևորի:

— Արդարութեան դարձոց նախարարի խորհրդական Վահան Էֆ. քանի մ'օրէն ի վեր հիւանդ է:

— Հանգուցեալ Մուսթաֆա Փազը փաշայի որդիք՝ Մէհմէտ Ալի փաշա և Օսման փաշա ամառը Պօլիս պիտի անցընեն:

— Նորաշինքիլա գործարանին ներկայացուցիչ Պ. Կիւսթավ Բօս Աթէնքէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ. Պ. Կիւսթավ Աթէնք գացած էր ծովառումբի նորատեսակ դրութիւն մը աւաջարկելու համար Հելլենական կառավարութեան զօր Բ. Դուսը չէր ընդունած:

Տօքթօր Թիրեաքեան պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան որ Գ. Ե. և Զ. օրերը միայն, ժամը (տե՛ղ) 6էն մինչև 10, հիւանդ կրնայ ընդունիլ իւր բնակարանը ի Կէտիք-փաշա. Իսկ ստիպողական դիպաց համար յամենայն ժամու մօրթ է դիմել իրեն:

րէս կը հանէ և ասոր այնպիսի դարուոր և համազօր փաստեր տուաւ որ նախ արդարութեան գործոց խորհրդակցանք լեւոյ առեւտրական գործոց խորհրդակցանք իրեն իրաւունք տալու պարտաւորեցան:

Խորհրդակցանք սենեակն երթալով սկսաւ իւր արկղին մէջ (առաջին կարծախն զոր իւր նոր տունը փոխադրած էր) փնտռել Չարքովի գնման վերաբերեալ թղթերը. Ուէնհօլտ ասոր բացակայութենէն օգուտ քաղելով սկսաւ իրաւաբանին բացատրել իւր շահերը:

Յետոյ խորհրդակցանքին հետ սկսաւ օրիորդին տան օգտակարութեան վրայ խօսիլ. մինչդեռ իրաւագէտը թղթերը կը խառնէր և գլուխը կը թօթուէր. իրաւ է որ օտարաստի և անօրովոր բաներ կան հոն, կըսէր նա, սակայն անհրաժեշտ իրաւունքներ ալ կան: Օրիորդին տան խնդիրը կարծուածին պէս պարզ և ապահով չէ. ինքը կրնար այդ տանը տէր ըլլալ, սակայն ասոր համար ժամանակ պէտք էր. Կալուածական իրաւունքները տակաւին մաքրուած չէին. վաճառման դաշնագիրը դեռ արձանագրուած չէր. նոր տանտիրոջ իրաւունքները տակաւին վերջնապէս հաստատուած չէին:

Հարաւածները հետզհետէ կը տեղային խեղճ մարդուն վրայ որ թէ բնութեամբ և թէ օրովութեամբ բոլոր գործերը շուտով կարգադրելու արամադիր էր և որ միակ թերութիւն մ'ունէր բոլորովին գործի մարդ լինելու համար, այն է համբերութիւն: Այս անգամ շատ շուտ կորուսած էր համբերութիւնը, ամեն վայրկեան ժամացոյցը կը նայէր հասկնալու համար՝ թէ երկաթուղւոյ կառախմբին մեկնելու ժամը մօտեցած է. Վասիլի նոյն օրը դրամատուներ անպատճառ դռնակելու պարտաւոր էր:

րեն տուած պաշտօնը միաքը պահած էր և խորհրդականին հեռագրին վրայ կը մտածէր. Դիտէր որ այս մարդը իրեն դիմացը ելած դժուարութեանց յաղթելու չափ խելք ունէր, և իւր խորհուրդներուն մէջ աւելի կը հաստատուէր երբ անակնկալ արգելքներ հակառակէին իրեն: Սակայն պէտք չէր որ խորհրդակցանք իւր մտառանջութիւնը հասկնար. պէտք չէր որ իւր պարզ յատկապիւթը մտնէր. ցուցնել և հաւատաւել խորհրդականին թէ Չարքովի ստացուածքն իրեն անօգուտ էր, զգուշի ընել անոր, գետինը Ալպէրթի ծախել տալ. Ալպէրթը Թրանսիլի հետ ամուսնացնել և այսպէս երիտասարդ տղկան ազգայն ապահովցնել, Համազունք էր որ այս հնարքին հեղինակը ինքն էր և ասոր վրայ կը խորխար. Բերեա հասնելիք ժամը յաջողութիւնն ալ ի միտին բերէր. Ուստի ուրախ և զննարթ գէտքով մը ընդունեցաւ խորհրդականը և Սիտամ իրաւագէտը:

— Սիրելի պարոն, ըսաւ խորհրդականին, երբ անկալ կառքէն վար իջաւ, բարի եկաք. խնդրեմ որ երկար ատեն չարչարանաց մէջ չը թողուք զիս: Անշուշտ նոր հնարք մը գտած էք: Օրիորդին տանը խնդիրը կարգադրուեցաւ: Ես ուրիշ դժուարութիւն չեմ տեսներ և ձեր նոր պարտէզներուն յատկապիւթն արդէն պատրաստած եմ. կը խոստանամ ձեզ օր շատ դահ պիտի լինի:

— Աւելի աղէկ, աւելի աղէկ. ըսաւ նա. կէս ժամն ամեն բան պիտի վերջանայ: Արդարութեան գործոց խորհրդակցանք հոս պիտի մնայ և ձեզի հետ պիտի դառնայ: Կինո այս իրեկուն երեքիդ ալ կուպուէ ի միտին ճաշելու համար:

Մեարիք նեղարեթի միջնաբերդին
Հիւրի մէջ Միւսեմի Աշտուհի Եփեմէս Լեւոն
Սոյ ու հիւսիսի
մէջտեղը ինքիւսը չըգտն
Ֆրանսիական թիւրքերէն
Ղուկեմի-Իւլ-Լուկա
նամ լուրտք քիթապընն թապի ու նաւիրի
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՆՏՈՆԵԱՆ

Կատար Կեղեր 40-45 հիւղան իսկարեթ
օլուպ, պէհէր հիւղի 32 ասիֆէյի հալի պու-
լունմագտա : մէ հէր 15 կիւնտէ պիր տէֆա
նէյի օլունմագտա տըր :

Լուրտքը մէղերըն 25 ինճի հիւղի նէյր
օլունմուշ տըր :

25 ինճի հիւղան սօնրա տպոնէ գապու
օլունմագտա տըր :

Ապոնէ ֆիյաթը Լուրտք
Տէրապետէթ իչին Մճ 20 լուրտքան 15

Վիլաեթ իչին 2
Պէհէր հիւղին ֆիյաթը 2

Ապոնէ եղըլմագ իսկարեթ Տէրապա-
տէթտէ 2ագմագըլարտա Յակոբեան նամըն-
տա Ն. 13 Սրամեան մաթապատընա միւրա-
նապթ իթմէլի տիրէր :

ԱՌՆԻՏՐԱԿԱՆ ԿԱՐԵԻՈՐ ԱՁԻ
Երսուհի հինգ տարիէ ի վեր փարիզու մէջ
ուսմամբ եւ գործով ապրող Թիւրքահան
Յովհաննէս Կէֆ. իւր հայրենակցաց կը նուիրէ
իւր փորձառու, ժրպշան եւ հաւատարիմ միջ-
նորդութիւնն առեւտրական ամեն տեսակ գոր-
ծողութեանց համար համեստ միջնորդապետով :
հասցէն է 26 «օիւ տէ պաղիյօր» (Rue des
Batignolles) փարիզ :

ՏԵՄԻՐԱՓՈԽԵԱՆ ԿԱՐԱՐ

ՏԵՐ-ԻՍԲԱԳԻՐ

Մ. 13 ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Իրգա փաշա խան քիւ 14

ՓԱՆԱՍԷ

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՑԻՈՅԷ

Կը ծախուի Միւսեմի եւ Լեւոնի միջնաբերդին վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ :
Փանաւն իւր օգտակարութեամբ, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպայի, նոյնպէս եւ թուրք.
քիւլայի եւ ալ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է :

Փանաւն գեղացւոյն եւ գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն
մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու դեղ եւ դարման հազիւ կը գտնուին :
Փանաւն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով բոլորովին անվնաս է : Փանաւն այրածին ցուր
կ'աւանդէ ու քիչ առանձին մէջ կը բուժէ : Նոյնպէս եւ մարմնոյն կտրուած ու ձմրուած տեղերէ
բուժն ցաւն ու բորբոքը շուտով կ'անցնէ :

Չղային, յողային եւ սալրային սառակ ցաւերը բուժելով տաքնապէս կը հան-
դարեցնէ : Ստամոքսի, փորի եւ աղիաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած զգացումը
թեանց տաքը կ'աւանդէ :

Փանաւն ակաւայի սաստիկ ցաւերը շուտով կը բուժէ : Մարմնոյն կտրուած կամ վիրա-
ւորեալ կողմերն առատ փանաւն քսելով շուտ կը բժշկուին ու կը դոյնան : Փանաւն կը
բժշկէ նաեւ փորկարծութիւն, թանջք, հազ, ջերմ, կոկորդի բորբոք եւ առեցք, մէջքի ցաւ
եւ ալ գանազան ախտեր, որոց ակզրնապատճառը գրեթէ նոյնն են : Այսպէս կը վկայեն շա-
տեւ, որք փորձած են : Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդոխտք եւ ճանապարհորդք իրենց
մօտ փանաւն պահելով եւ յանկարծական դժուարութեանց առանձին գործածելով մեծ օգուտ
կը քաղեն եւ ծանր հեռեւանաց տաքը կ'աւանդէ : Փանաւն հեղուկ է, որ թէ մարմնոյն
վրայէն քսելով եւ թէ խմելով ալ բժշկութիւն կը դործէ :

Գործածութեան կերպը հետեւի է : Գլխաւոր վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքի ղեղապարտաց քով ու գա-
ւառներն ալ կը գտնուին :

— 402 —

— Ըսել է օրիորդին տունը այլ եւ գոյութիւն չու-
նի, ըսաւ պարտիզպանը սենեակ մտնելէ վերջը :

— Ոչ, գոյութիւն չունի, պատասխանեց խորհրդա-
կանը : Պ. Սթամա՛ն հարցուցէք :

Ասիկա հաստատութեան նշան մ'ըրաւ եւ գրապանա-
կէն թղթեր հանեց :

— Շատ լաւ, ըսաւ պարտիզպանը ուրախութեամբ :
սակայն կրնամ հարցնել թէ ի՞նչպէս կը ցած այս արդիւն-
քը ձեռք բերել :

— Ինչպէս չէ : պատասխանեց Պ. Սթամա՛ն : կրնանք
ըսել մտնաւանդ Պ. Ուէնհօլտի որ մեր շահերուն ընկեր
է :

— Լաւ, ըսաւ խորհրդականը — եւ սակիէ ընչառաւ-
փը ձեռք առնելով թիկնաթուին վրայ տարածուեցաւ —
կործեմ ձեզի խօսեցայ արդէն : այն երթեկութեան
գծին վրայ որ իմ հօդէն պիտի անցնի եւ իմ անձնակազմ
գործածութեան համար կայարան մը պիտի ունենայ :
Երէկ իրիկուն ժողով մը ունեցանք օրուն կը նախագա-
հէի եւ : Սմբողջ հողը խօստացայ տալ այնու պայմանաւ
որ այն գիծը օրիորդին տունը երկուքի բաժնէ, եւ այս-
պէս հաստատուող օգտին գործածուի :

— Եւ կորեթի՞ է այսպէս ընել, ըսաւ Ուէնհօլտ :

— Անշուշտ, պատասխանեց խորհրդականը : Պառա-
ւը պիտի տեսնէ որ մենք տակաւին զօրաւոր ենք եւ
իւր յամաւորութեան առջեւ գլուխ չպիտի ծածնք : Բայց
գուրդի կը ճանչը իմ օրերի բարեկամս, եւ Ձորքօ-
վի ցեղին վերջին անգամը բան մը չպիտի կորսնցնէ :
Գիւղին մէջ ուրիշ տուն մը չկանալ պիտի տամ իրեն եւ պար-
տիզին եւ արօտատեղւոյն փոխարէն դրամ պիտի վճարեմ
այնքան զօր բնաւ առաւել :

— 403 —

Պարտիզպանը գորովանաց արցունք մը սրբել ձեռ-
ցուց եւ խորհրդականին ձեռքը թօթուեց :

— Լաւ, թող դարձեալ ըսեն թէ այս աշխարհի
մէջ երջանկութիւն չկայ : — Եւ դէպի իրաւագէտին
դաւնալով աւելցուց. ահաւորիկ մարդ մը որ չափազանց
զնոյլ ժը աւագուտ անապատ մը, ագեղ եւ անարժէք տեղ
մը ծախու կ'աւանդէ եւ ասիկա ուրիշ բանի մը համար չէ
եթէ ոչ հասարակաց օգտին գործածուելու նպատա-
կաւ իւր ունեցած հողը առանց փոխարինութեան առ-
լու համար, նոյնպէս պառաւ կնոջ գեղեցիկ բնակարան
մը եւ արդիւնաբեր եկամուտ մը հայթայթելու համար :
Եւ ապաւին կը ըսեն թէ այս ժամանակին մէջ անձնուի-
թիւն չկայ :

Առեւտրական գործաց խորհրդականը իբր թէ լուծ
չըլալով կրկնեց :

— Օրիորդին տանը հօդէն զձեզ աղատել խօստա-
ցած էի : Ասիկա եղաւ : Հիմա ճեմելիքին եւ դղեկին հա-
մար պարտաւոր յառապագիծ ցուցէք :

— Հօդէ աղատել, ըսաւ Ուէնհօլտ ողբերգակ ձայ-
նով մը : Դուք հօդէ աղատել կը օհէք ասոր : Այո ճիշդ :
օրիորդին տունէն աղատեցանք մենք : սակայն անոր
տեղ ճեմելիքին մէջ դղեկէն հարկեր քայլ անդին եր-
կաթուղի մ'ունեցանք որ հազար անգամ աւելի գէշ է :
Կուզեմ հաւատալ որ դուք իբր կատակ խօսեցաք :

Խորհրդականը ցատքեց : Ժամանակ ժամանակ կը
մտածէր թէ չիտրապէս ինքն է վճարողը եւ այս պարսն-
ները իւր իշխանութեան ներքեւ են :

Բայց ծեր պարտիզպանը լրջօրէն բացատրեց թէ եր-
կաթուղւոյ գիծ մը իրենց բոլոր խորհուրդները ի դե-